

19.97x26.58	31	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213595-9
מערז ינון יזם תיירו - 29370					

סופשבוע

מאת עדי כץ

צפון - מזרח

מידה מסוימת של אופטימיות באשר לדו־קיום
השברירי בין יהודים לערבים במקומותינו אפשר
לשאוב מביקור בנצרת, וזה בהחלט עניין ראוי לציון.
זאת וגם החוויות שממתינות בסמטאות העיר העתיקה

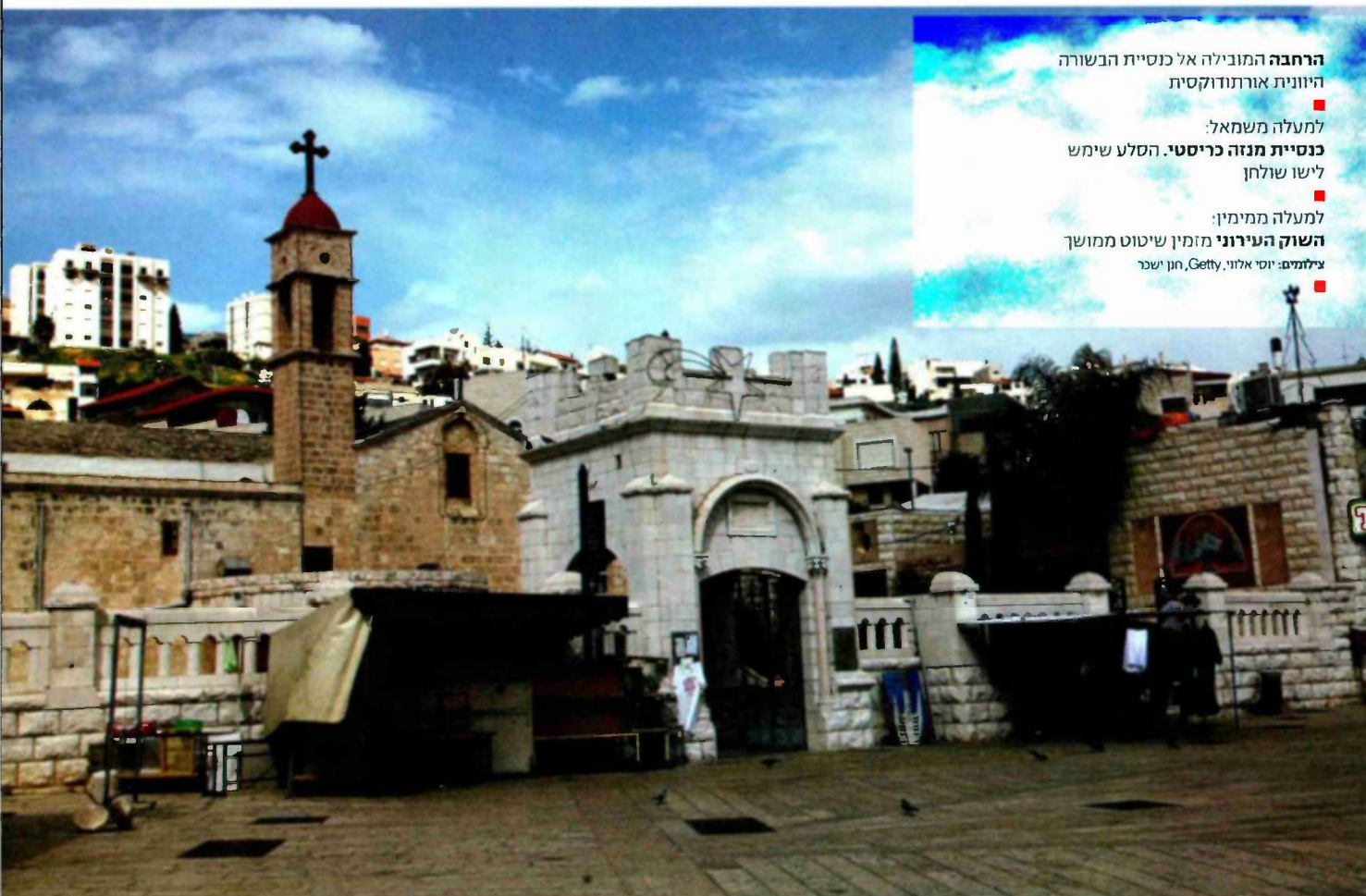
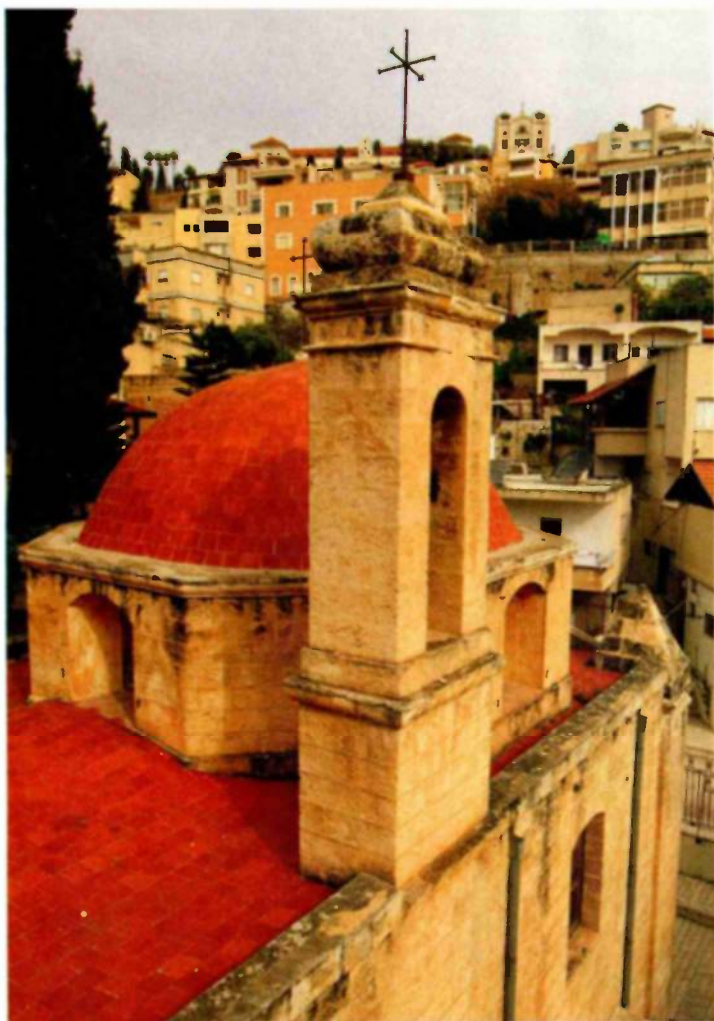
20.21x26.22	32	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213612-9
מעוז ינון יזם תיירו - 29370					

כנסיית הבשורה הקתולית. כדאי
להציץ בשפע יצירות הפסיפס
צילום: Getty

19.93x26.7	33	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213622-0
מעוז ינון יזם תיירו - 29370					

הרחבה המובילה אל כנסיית הבשורה
היוונית אורתודוקסית
למעלה משמאל:
כנסיית מנזה כריסטי. הסלע שימש
לישו שולחן
למעלה ממימין:
השוק העירוני מזמין שיטוט ממושך
צילומים: יוסי אלון, Getty, חנן ישכר

18.57x22.43	34	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213631-0
מעון ינון יום תייר - 29370					

העיר העתיקה של נצרת מציעה הנאות צפויות יותר ופחות, כמו סמטאות ציוריות, שוק הומה, ארכיטקטורה יפה ואתרי רת מרשימים, אוכל טוב וחיי לילה פעילים. אך את הרושם העז ביותר הותיר המי פגש האנושי. השתכנענו שכמה מהאנשים הפתוחים והמי קסימים ביותר שפגשנו לאחרונה מתגוררים בנצרת. לפני שמתחילים, קחו בחשבון שהכניסה לעיר העתיקה עם רכב אינה מומלצת וכדאי להשאירו באחד החניונים בתשלום. בכל מקרה, מרבית אתרי העניין מצויים בטווח הליכה.

[תהדר אל העיר]

את הבוקר בילינו עם מורת הדרך הנצרתית, מונא סאיג. למען ההתמצאות הכללית התחלנו בכניסה הדרומית לעיר, בחד הקפיצה, הנקרא באופן רשמי הר קרומים. לפי המסורת הנוצרית, מגבעה זו, שגובהה 397 מטרים, קפץ ישו כשנ מלט מרודפיו היהודים שביקשו לסקול אותו בשל כפירתו. מהחניון יוצא שביל הליכה מטופח המתפתל מעלה בין עצי אורן ופרחי בר, ונשקפים ממנו בתי העיר, הר תבור והשרות וברכות הרגים של עמק יזרעאל. השביל מגיע למצפור הרות, שבו אמפי קטן המזמין לישיבה מול הנוף היפה. כעת הגיע הזמן לנסוע לעבר העיר העתיקה, ששימשה כמאה ה-19 מקום משכנם של רבים מערביי הארץ האמי דים. אחרי שנעזבו ברובם ב-1948, נהפכו בתי המידות המסוגגנים לחורבות, והמקום המפואר בעיר היה לשכונת עוני. בשנים האחרונות גילו אמנים ותיירים מקומיים את הרובע הציורי והפיחו בו חיים. זאת לצד שיפוץ מסיבי מצר גורמים ממוסדים יותר.

אנחנו נכנסים לסמטאות ומגיעים לחאן אל באשה ברחוב קונובה, לא הרחק מכנסיית הבשורה. זהו מבנה ערבי טיפוסי מהתקופה העותמאנית, ששופץ בתחילת המאה ה-19 ושימש פונדק דרכים. בחצר הפנימית פרקו את הבהמות, ובחדרי הקומה השנייה, מסביב לחצר, התאכסנו הסוחרים. שווה לה ציץ ולקבל טעימה מרומות מעבדה השוקק של העיר.

[בשורה דתית]

על פי הברית החדשה, בנצרת ניתנה למרים הבשורה על הולדת ישו הצפויה, וכאן הוא גדל והתחנך עד בגרותו. כל זה מבטיח שלל אתרים לצליינים, אך לא רק להם. אחד העיקריים בהם הוא כנסיית הבשורה הקתולית שברחוב אל בישארה, מהכנסיות החשובות בנצרת. היא בנויה מעל המערה שבה, על פי אמונת הקתולים, קיבלה מרים את הב שורה. הכנסייה נבנתה בשנות השישים של המאה הקודמת על שרידי כנסייה ביוזנטית בתכנון האדריכל האיטלקי ג'ובאני מוציו. על קירותיה תמצאו שפע יצירות פסיפס שנתרמו על ידי קהילות נוצריות בעולם.

סמוך לכנסייה נחנך לפני כמה חודשים מרכז מרים הבי נלאומי - קומפלקס מפואר המציע מסע חווייתי בזמן. בחד דרים השונים תוכלו לצפות במיצגים אורקוליים הקשורים לכריאת העולם, חיי מרים והולדת ישו. כדאי לעלות לגי נת הגג הצופה אל העיר.

בנצרת יש כנסיות רבות, ומומלץ לבקר בכמה נוספות: כנסיית סנט ג'וזף, הסמוכה לכנסיית הבשורה, הכנסייה הסל יזאנית המרשימה, הממוקמת על גבעה, כנסיית מנזה כריסטי (שולחן המשיח), שבה מצוי הסלע ששימש את ישו ותלמידיו

בתור שולחן אוכל, וכנסיית בית הכנסת שבלב השוק, הב נירה על פי המסורת על בית הכנסת שבו הכריז ישו לראשונה שהוא המשיח ונרדף אל הר הקפיצה שבו ביקרנו קודם. למרות המוניטין הנוצריים של נצרת, רוב תושבי העיר הם מוסלמים. לכן מומלץ לסור גם אל המסגד הלבן, שני בנה בלב האזור הנוצרי ב-1785 כסמל לאחוזה בין הדתות. צריחי רמוי עיפרון ועיצוב הפנים משרר פשטות. החלל מרופד בשטיחים ומואר בנברשות גדולות. התמונה היחידה על הקירות מציגה המוני עולים לרגל במכה.

[טעמי השוק]

השוק הוא הלב הפועם של העיר העתיקה. שלל חפצי בית, שמלות ונתחי בשר משתלשלים מלמעלה, ערימות של סחורות צבעוניות מתגבהות מלמטה: פסלים מעצי זית מגולפים מבית לחם, צלחות מצוירות וזכוכית מה ברון, זיתים מצוינים ודרבוקות. יש גם לא מעט תכשיטי זהב, וזר לשוק הכלות שהיה כאן בעבר. מצאנו אפילו נפח קשיש ומשחזר סכינים. אנחנו מגיעים לקפה פאהום ברחוב תאופיק זיאר, האפוף עננת ארומה טרייה. בפנים מסודרות שורות של שקים וצנצנות, תערוכות תבלינים מכל העולם ומיני שוקולדים משוכחים. בחדר האחורי פועלת מכונה לקלייה וטחינה של פולי הקפה. עיצוב הפנים, כך נראה, לא השתנה מאז פעל במקום מתבן, בתחילת המאה ה-20. בכל מקרה, השוק של נצרת הוא מרחב מפתיע, אז קחו את הזמן וגלו הפתעות נוספות וחרשות.

[התקרית המצוירת]

עשירי נצרת של סוף המאה ה-19 לא חסכו ממון בעי צוב בתיים. בתקופה זו חלה התמערבות של העיר, והבית הערבי המסורתי פינה את מקומו לבתים שנבנו בהשראה טורקית או אירופית. התוצאה: קשתות לצד רעפי מרסי והרבה ציורי קיר. רבים הזמינו את טובי הציירים כדי לעטר את הקירות והתקרות, אך רק מעט נותר מאותם ימים, ותקרות רבות לא שרדו. עמותת נצרת לתרבות ותיירות מציעה סיורים בבתים המעטים שנותרו בשלמותם (בתיאום מראש). כך, למשל, תוכלו לצפות בתקרה בבית מנואר (סמטה 6113), שהציורים בו השתמרו בשלמותם. אל הבית מוביל גרם מדרגות צנוע, אך למעלה מתגלה תפארת העבר: תקרות גבוהות, דלתות עץ מגולפות ומרצפות שיש. החדר המרכזי צויר ב-1889 על ידי הצייר יוחנן סאליכה. על התקרה מלאכים ועיטורים מורכבים, ולאורך הקירות ציורים היסטוריים של עדים כחיפה, עכו, יפו ועוד.

[קדושה והנאה בכיכר המעיין]

לצד המעיין שאליו הייתה מרים יורדת כדי להביא מים, ואשר בו לפי המסורת היוונית אורתודוקסית קיבלה את הבשורה, השתמר רהט (מתקן מים ציבורי) עותמאני, ששופץ ושוחזר על פי תמונות נוספות. כנסיית הבשורה היוונית אורתודוקסית (או גבריאל הקדוש) נבנתה כאן בא מצע המאה ה-18. החלל קטן ואינטימי, מואר באור נרות ומעוטר באיקונות וציורי קיר. המעיין, שמימיו נחשבים קדושים, בוקע במפלס התחתון.

ומקדושה לחלוין: אם יש לכם שתיים פנויות וחשק להתפנק, בכיכר נפתח לאחרונה זמאן - חמאם טורקי אותנטי. ג'לאל חביב אללה, יליד עין מאהל ובוגר לימודי

פנקס כתובות

מורת הדרך מונא סאיג:
054*4545447

חאן אל באשה:
04*6011072

כנסיית הבשורה הקתולית:
04*6572501

מרכז מרים הבינלאומי:
04*6461266

המסגד הלבן: 04*6554506

קפה פאהום: 04*6081055

סיור תקרות מצוירות:
04*6011072

כנסיית הבשורה היוונית אורתודוקסית:
04*6554914

חמאם זמאן: 052*6983236

אלבאבור: 04*6455596

פאוזי עזאר אין:
04*6020469

צימר אל רדא: 04*6084404

בית הארחה אל מוטרין:
04*6457947

מנזר האחיות רחרי:
04*6554435

מלון סנט מרגרט:
04*6573507

סודפי: 04*6566611

מסעדת אולנה:
04*6567755

מיסק: 057*9428353

מסעדת תשרין:
04*6084666

מסעדת נוסטלגיה:
057*9424631

מסעדת אל שייח':
04*6567664

כפר נצרת: 04*6456042

פאחורת מוסמאר:
04*6575996

אתר עמותת נצרת לתרבות ותיירות:
www.nazarethinfo.org

19.95x24.14	35	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213642-2
מספר ינון יזם תיירו - 29370					

ולדבריה היחסים מצוינים. שומרינאסר, שהקפידה לשמור על שם נעוריה, תיירנית במקצועה ובוגרת תרמוד, סיפ"ר לנז שפגשה בינון כשעברה במט"ח נצרת בתור רכזת הרכה והייתה זו שהיברה בינו ובין אמה, אחת מבנותיו של עוזר. "בהתחלה אמרתי לו שאין סיכוי", היא מספרת. "המשפחה המורחבת, שברחה ברובה לסוריה ב-1948, הודיעה מהרעיון שבת המשפחה יעבור לידיו של יהודי, אבל מכיוון שהבית התפורר ולא היה תקציב לשפץ אותו, אמי הסכימה לבסוף, והשכרנו למעון את הבית. לשמחתנו, הקמת בית ההארה עוררה את הפעילות בעיר העתיקה והביאה להקמת הוסטלים נוספים ברובע."

אנו נכנסים לבית ההארה דרך שער ברזל להצר פנימית מרוצפת אבן, שכמה גרמי מדרגות מובילים ממנה לקומות העליונות. מהחלונות ניתן להשקיף על הסמטאות ולשמוע את קולות המואזין ופעמוני הכנסיות. ההלל המרכזי הוא חדר האורחים – התקרה גבוהה ומצוירת והחלונות הגדולים צופים אל כנסיית הבשורה. יש מתחמי ישיבה, פינת אינטרנט (חינם), ובחדר הסמוך מטבח להכנת קפה ותה עם עוגות ביתיות, וגם אפשרות לבשל ולאחסן מזון. בהחזקת המקום משתתפים מתנדבים מהעולם תמורת מגורים.

ניתן למצוא מקומות לינה נוספים ברוח זו. צימר אל רוא שמעל המסעדה (המומלצת) הנושאת את אותו השם, ברחוב אל בישארה הוא מעין לופט רחב ידיים ויפהפה, המרוהט בטעם משוכה ומצויד במטבח מאובזר, עם תצפיות אל העיר העתיקה. כמו כן, בית הארה אל מוטרן השוכן במבנה

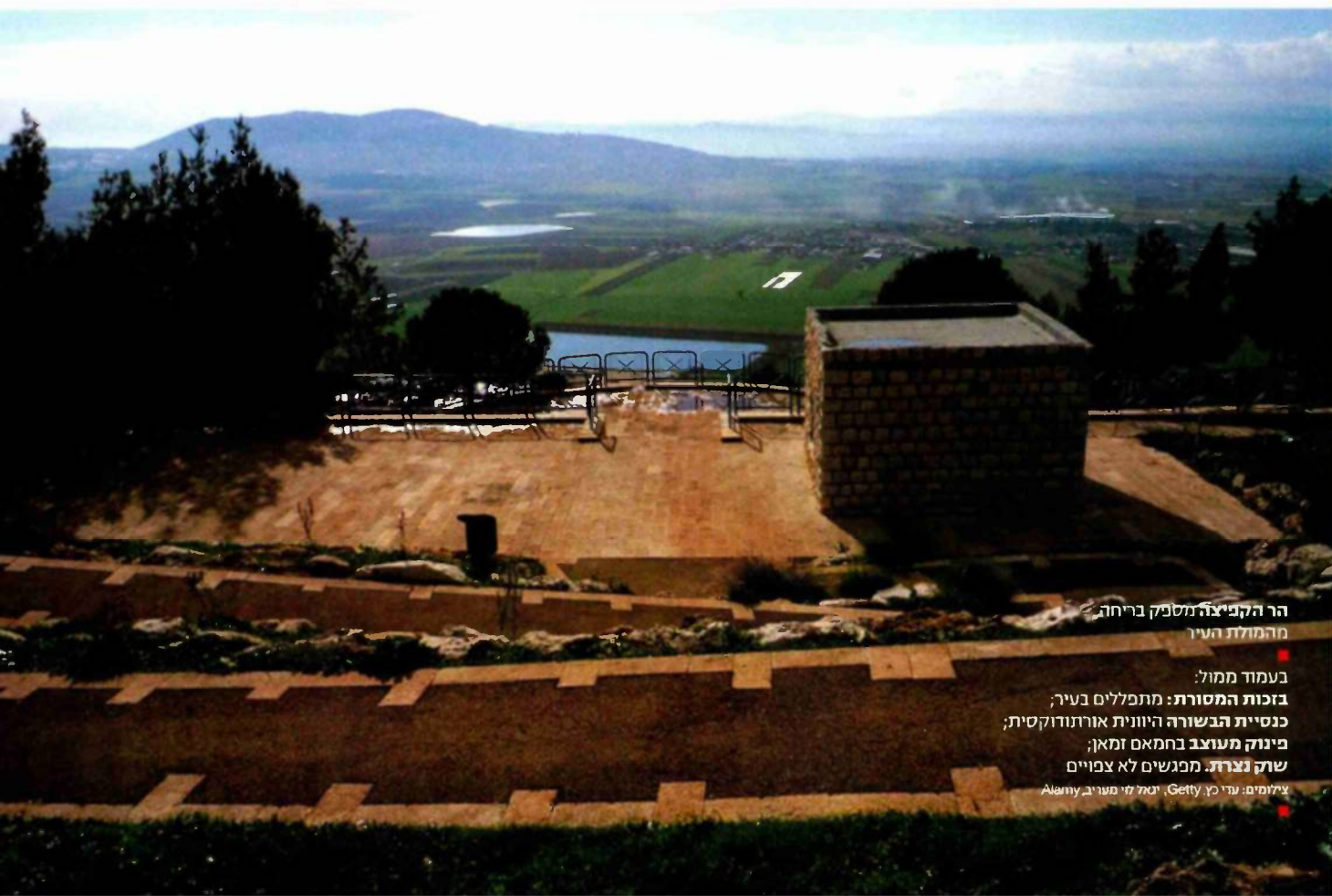
פזיזותרפיה באיטליה, ביקש להחיות כאן את תרבות הריי פוי של פעם. בקומת הכניסה עומד לרשות הבאים לובי למנוחה, ולמטה ממתינ החמאם, עם תאורה עמומה, רחבה מרוצפת המוגבהת במרכז ותאי טיפול פתוחים מסביב. אפשר לעשות סאונה יבשה, לטבול בג'קוזי ולקבל עיסוי או קרצוף בקצף סבון.

אם אתם כבר כאן, אל תוותרו על ביקור בחנות התבלינים אל באבור הסמוכה, הנחשבת מוסד מקומי ושוכנת במבנה עתיק ששימש לטחינה במשך דורות. יש פה שפע של תבלינים, צמחי מרפא, מיני קפה, פירות מיוחדים, קטניות וגם סוכריות, כולל גרגירי חומס מצופים סוכר צבעוני.

[לינה עם אווירה]

בנצרת יש כמה בתי מלון גדולים של רשתות ידועות, אבל אנחנו העדפנו את האווירה של העיר העתיקה ובחרנו בפאזי עוזר אין. זהו בית הארה מתוק במיוחד השוכן כן בסמטה 6108 בבית ערבי כבן 300 שנים, עם 14 חדרי אירוח בכמה רמות. סורייה שומרינאסר, מנהלת המקום ונכדתו של פאזי עוזר, בעל הבית המקורי, מספרת שאחרי מות סבתה ב-1989 ננטש הבית ועמד שומם, עד שלפני כחמש שנים גילה אותו מעוז ינון, יום שהיפס אתר לפי תיחת אכסניית מטיילים. הוא שיפץ והרחיב את המקום ועשה אותו לפנינה נהדרת. שומרינאסר התגלתה כאישה פתוחה וחברותית במיוחד. היא דיברה איתנו בחופשיות על החיים כבת למיעוט נוצרי בתוך המיעוט הערבי. היא עצמה היה עם בעלה וילדיה בנצרת עילית, בשכונת ליהודים,

מרי אבו
ג'אבר
מבקשת
לקדם אמנים
מקומיים
ובבית הגדול
שמאכלס את
המסעדה
פתחה חלל
תצוגה
אלטרנטיבי
לאמנים
ומעצבים
צעירים
ערבים

הר הקפיצה מספק בריחה מהמולדת העיר

בעמוד ממול:

בזכות המסורת: מתפללים בעיר;
כנסיית הבשורה היוונית אורתודוקסית;
פינוק מעוצב בחמאם זמאן;
שוק נצרה. מכשירים לא צפויים

צילומים: עדי כץ Getty, יסמין מעריב Alamy

19.62x26.34	36	עמוד 58	NATIONAL GEOGRAPHIC - TRAVELER	11/03/2012	31213652-3
מגזין ינון יזם תיירו - 29370					

יפה הצופה אל כיכר הבישופ, מנזר האחיות רוזרי הסגפני וגרוש האווירה ומלון סנט מרגרט בעל הניחוח האירופי.

[אוכל וחיי לילה]

סמי ג'באלי, מנהל משמרת הלילה בפאזי עזאר אין, הוא כחור תזזיתי וחמוד בעל שיער ארוך האסוף לקוקו, הנראה ומתנהג כמו בליין תל אביבי טיפוסי. ג'באלי, מי שהקים וניהל פאב בנצרת במשך כמה שנים, עורך לאורחי המלון סקירה מדוקדקת בלוויית מפה על האתרים בסביבה. אנחנו אף זכינו לסיור מודרך במאורות חיי הלילה של העיר.

פתחנו בסורפי שבכיכר המעיין, ביסטרו בר שהוקם בבית מהמאה ה-19 עם חצר פנימית, מפלסים ומדרגות. התפריט ערבי עם נגיעות מערביות, ויש מנות בשרים, פירות ים וטאפאס, וגם אלכוהול בשפע על הבר. מרי אבו ג'אבר, בעלת המסעדה, היא אישה מרשימה ומשכילה בשנות ה-40 מישים לחייה. התרשמנו שהיא מתנהלת ממניעים ערכיים הרבה יותר מחומריים, והיא נחשבת לאחת מאושיות חיי הלילה והתרבות של העיר. היא באה ממשפחה של בשלנים, אך עסקה בעבר כמוזיאולוגיה ותולדות האמנות וניהלה את הגלריה העירונית של נצרת. גם כיום היא מבקשת לקדם אמנים מקומיים, ובבית הגדול שמאכלס את המסעדה פתחה חלל תצוגה אלטרנטיבי לאמנים ומעצבים צעירים ערבים. משם אנו עוברים למסעדת אולגה החדשה והמבטיחה שמאחורי הכנסייה היוונית אורתודוקסית בכיכר המעיין. המבנה הדווקומתי, כבן 170 שנים, מעוצב בטרנדיות תל אביבית, ונשקפים ממנו היטב אורותיה של נצרת. הקומה התחתונה משמשת מסעדה והעליונה בר. התפריט מציע מנות כמו קרפצ'ו פילה בקר, סביצ'ה דג, סלט יפני עם שרימפס בטמפורה, צלעות כבש בכצק פילו ועוד. התחנה הבאה היא מיסק, בר מסעדה רועש ואפולולי מעט יותר מהקודמים. יש כאן הופעות חיות, מסיבות סינגלס וערבי נשים. בתפריט: בשרים, רגלים ופירות ים.

חייבים להזכיר גם את מסעדת תשרין הירועה, בכיכר המעיין, שבה סעדנו בצהרי אותו יום. הוגשו בה טבולה, סלט עלי תרד עם עגבניות, הומץ בלסמי וגבינת עזים מגוררת וגם פריקה (היטה ירוקה מעושנת) עם ירקות מור קפצים. לקינוח הגיע מערך מסורתי מעולה בסגנון מלבי, שעשוי משמנת מתוקה, על מצע לחם הטבול במי סוכר ברוטב מי ורדים ופירות יער. חדשה יותר בשטח היא מסעדת נוסטלגיה, שעיצובה חדשני והיא מציעה תפריט פיוז'. חובבי החומס ימצאו את מבוקשם במסעדת אל שיח' המור כרת, השוכנת ברחוב אכסאל.

[תחזץ לעיר העתיקה]

אם תאזרו כוחות ותצאו מהמרחב של העיר העתיקה, תמי צאו בסביבה אטרקציות חביבות נוספות, כמו למשל כפר נצרת, המומלץ בעיקר למשפחות עם ילדים. האתר, הנמצא בחלק הדרומי של העיר, משחזר את החיים באזור בתקופתו של ישו. שחקנים בתלבושות תקופתיות ילמדו אתכם הכל על רעיית צאן, אריגה, ייצור שמן, נגרות מסורתית ושיטות בנייה עתיקות. אתר מומלץ נוסף הוא פאחורת מוסמאר, מפעל קדרות משפחתי הפועל זה יותר ממאה שנים. כאן תוכלו לראות את בני המשפחה יוצרים כלי חומר, להתנסות בעצמכם וגם לרכוש פריטים שונים. ●